

Acmhainní teagaisc agus foghlama don suíomh lán-Ghaeilge

Lá FGL do Mhúinteoirí i bhFeighil (ETBI)

Seisiún Eolais COGG
21 Bealtaine 2020

An Chomhairle um Oideachas Gaeltachta agus Gaelscolaíochta (COGG)

www.cogg.ie



Uasdátuithe Reatha

- **Sláinte agus Folláine 1** (EDCO) – 2/3 curtha i gcrích do 2021/22
- **Allons-y 1** (Educate.ie) – *Allons-y 2* ar fáil do 2021/22
- **Beocht na Beatha** (Folens) – leabhar iomlán don Chorpoideachas ag leibhéal na Sraithe Sóisearaí
- **Tonnta Fuaimne 1 & 2** (EDCO) – sraith iomlán anois ar fáil
- **Téacs agus Trialacha 1 & 2** (leagan nua)

***Nótaí tacaíochta don Pholaitíocht agus don tSochaí (AT) i mbun forbartha – rochtain ar shuíomh COGG san Fhómhar 2020.*



Triailscrúduithe agus Páipéir Shamplacha

Páipéir Shamplacha

(aistrithe ag COGG) agus le fáil
ar **4Schools.ie**

[https://4schools.examcraftgroup.ie/
state-past-papers](https://4schools.examcraftgroup.ie/state-past-papers)

Triailscrúduithe COGG

***Pasfhocal** = a1reachas#

[https://www.cogg.ie/paipeir-
scruidithe/](https://www.cogg.ie/paipeir-scruidithe/)

Físeáin Oideachasúla

<https://www.cogg.ie/fiseain-staire-sceal-1916/>

<https://www.cogg.ie/fiseain-tireolaiochta/>

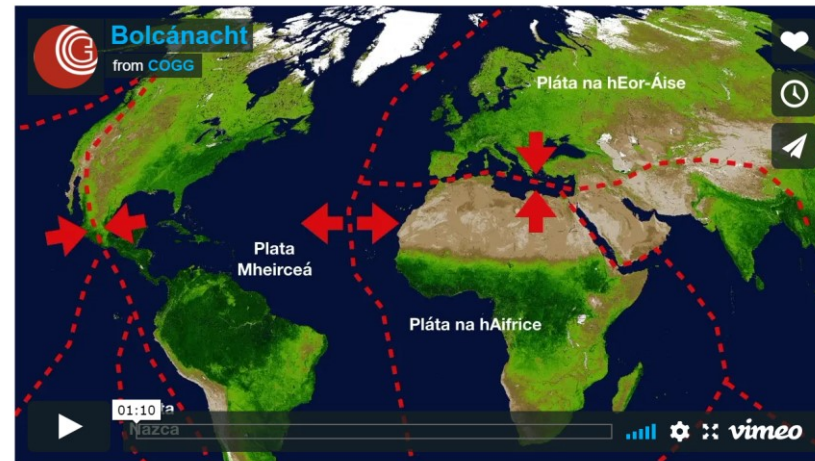
<https://www.cogg.ie/aiseanna-iar-bhunscoile/fiseain-eolaiochta/>

Scéal 1916

Éire agus an Chéad Chogadh Domhanda

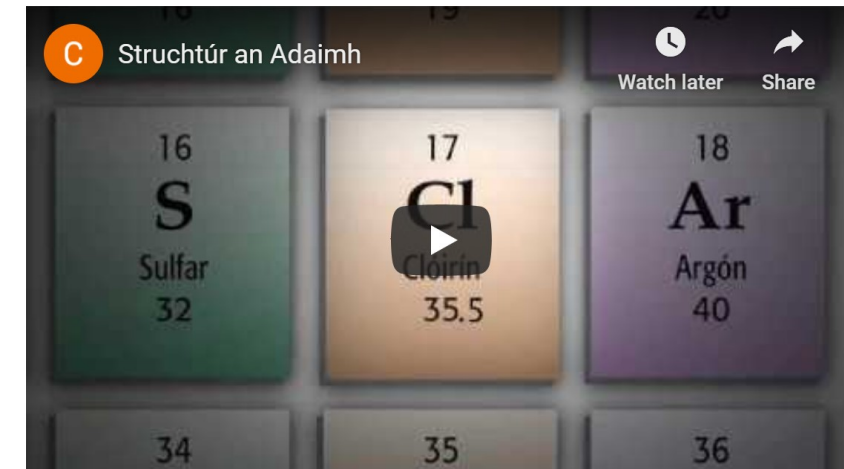


Bolcánacht



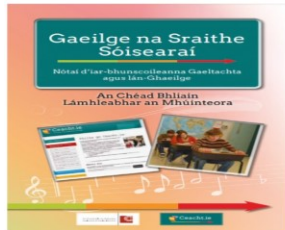
Nótaí

Struchtúr an Adaimh



Leabhair Dhigiteacha

<https://www.cogg.ie/leabhair-dhigiteacha-2/>



Gaeilge na Sraithe Sóisearai (An Chéad Bhliain) - fósáil anseo

*Nótaí oiriúnaithe ó www.ceacht.ie agus aonad litríochta - gearrscéalta, amhráin agus dánta, mar shampla.



Gaeilge na Sraithe Sóisearai (An Dara / Tríú Bhliain) - Dúchas



Fiosrú na hEolaíochta (An Chéad Bhliain) - ar fáil anseo



Tíreolaíocht (An Chéad Bhliain) - Tíreolaíocht don Ré Nua



Eacnamaíocht Bhaile (An Chéad Bhliain) - #ithPleanáilMair



Ceol - Tonnta Fuaime 2



Fiosrú na hEolaíochta, Portfóilíó na nDaltaí (An Chéad Bhliain) - ar fáil anseo



Am Gnó (An Chéad Bhliain) - ar fáil anseo



Stair (An Chéad Bhliain) - Stór Staire



Mata - Téacs agus Trialacha

Gaeilge na Sraithe Sóisearaí T1: An Chéad Bhliain

<https://www.cogg.ie/gaeilge-na-sraithe-soisearai/>

Gaeilge na Sraithe Sóisearaí

Nótaí d'iar-bhunscoileanna Gaeltachta agus lán-Ghaeilge

An Chéad Bhliain
Lámhleabhar an Mhúinteora

The cover features a teal header with the title and a rainbow arrow. Below is a white box with the subtitle. The main body is light orange with a photograph of students in a classroom and a screenshot of the Ceacht.ie website. At the bottom, there are logos for An Chomhairle um Oideachas Gaeltachta & Gaelscolaíochta and Ceacht.ie, along with a rainbow arrow.

Gaeilge na Sraithe Sóisearaí

Nótaí d'iar-bhunscoileanna Gaeltachta agus lán-Ghaeilge

Lámhleabhar na nDaltaí

The cover features a teal header with the title and a rainbow arrow. Below is a white box with the subtitle. The main body is light orange with a photograph of students in a classroom and a screenshot of the Ceacht.ie website. At the bottom, there are logos for An Chomhairle um Oideachas Gaeltachta & Gaelscolaíochta and Ceacht.ie, along with a rainbow arrow.

Dúchas: Gaeilge na Sraithe Sóisearaí T1 (Bliain 2/3)

www.cogg.ie/dúchas



TG4 Foghlaim – Míreanna Físe don acmhainn *Dúchas*

<https://www.tg4.ie/ga/foghlaim/duchas/>

Dúchas



NUAICH TG4

AONAD 1: SCOIL CHAISTRÍONA | AMHRÁN GAEILGE

Daltaí Scoil Chaitríona ag cumadh amhrán Gaeilge...

Dúchas



NUAICH TG4

AONAD 2: COSC AR FHÓIN PHÓCA DO DHAOINE FAOI BHUN 14

Cosc a chur ar dhaoine faoi bhun 14 fón póca a bheith acu ar scoil...

Dúchas



NUAICH TG4

AONAD 3-1: AG CUR BAC AR STRUS LE MACHNAMH

Míníonn Gráinne Ní Ghilín an tábacht a bhaineann le féinchúram agus tugann sí cur síos ar na bealaí atá aimsithe aici féin dul i ngleic le strus an tsaoil...

Dúchas



NUAICH TG4

AONAD 4: BOTHÁN NA BHFEAR I BPORT LÁIRGE

Léargas ar na himeachtaí a bhíonn ar siúl i mBothán na bhFear, Dún Garbhán, Port Láirge....

Dúchas



NUAICH TG4

AONAD 5: SCOIL PHOBAIL MHIC DARA I GCARNA

Pléitear na dúshláin agus na féidearthachtaí atá ann do na scoláirí i Scoil Phobail Mhic Dara, Carna, Co. na Gaillimhe....

Dúchas



NUAICH TG4

AONAD 6: DALTAÍ GHAELCHOLÁISTE CHIARRAÍ

Feachtas bailithe airgid ag daltaí Ghaelcholáiste Chiarraí...

Dúchas



NUAICH TG4

AONAD 7: AERFORT DHÚN NA NGALL

Comórtas 'an t-aerfort is deise ar domhan le tuirlingt ann' buaite ag Aerfort Dhún na nGall...

Dúchas



NUAICH TG4

AONAD 8: LÁ AN DREOILÍN SA DAINGEAN

Lá an Dreoilín faoi lán seoil sa Daingean....

Cluastuiscintí - VIFAX

<http://vifax.maynoothuniversity.ie/>

Baile 2019 – 2020 An Chartlann Teagmháil



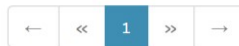
BAILE

Fáilte chuig Vifax, an áis do mhúinteoirí agus d'fhoghlaimoirí Gaeilge.



TG4 Foghlaim – Gearrscannáin agus eile

<https://www.tg4.ie/ga/foghlaim/gearrscannain/>



Ar an leathanach seo, tá rogha gearrscannán a léiríodh do TG4 anuas thríd na blianta agus atá in oiriúint le taispeáint mar áis teagaisc iar-bhunscoile, do shonraíocht nua na Sraithe Sóisearaí ach go háirithe.



Gearrscannán grinn faoi chúrsaí teanga in Éirinn. Bíonn oic ar thríúr othar, nach bhfuil aon Ghaeilge acu, in oifig síciatrach nuair a chloiseann siad rúnaf na hoifige ag labhairt Gaeilge ar an bhfón agus nach dtuigeann siad céard atá á rá aici. ...



Ní mórán riamh a bhí le rá ag Murph lena iníon cúig bhliana déag d'aois. Dúisíonn sé maidin amháin agus bíonn an Ghaeilge ar a thoil aige, rud nach raibh riamh cheana. Bíonn dearmad déanta aige conas Béarla a labhairt agus lorgaíonn sé cabhair ó dhui...



Clár faoin damhsóir comhaimseartha Eoin Mac Donncha as an gCeathrú Rua. Ní raibh tada as an ngnáth ag baint leis an saol a bhí ag Eoin Mac Donncha ag éirí aníos i gConamara. Théadh sé ag iascach lena athair agus d'imir sé peil Ghaelach. Is beag eolas...



Is é seo scéal Yu Ming, atá tuirseach dá shaol sa tSín, tagann sé go hÉirinn le dul ag obair. Bíonn Gaeilge foghlamtha aige agus is ait leis nach bhfuil aon duine in ann í a labhairt leis...

<https://www.tg4.ie/ga/>



Fís agus Foghlaim – Gaelchultúr

https://www.gaelchultur.com/fiseain_ghramadaí.aspx

🏠 Iarchéim Cúrsaí An Earnáil Phoiblí Nuachtlitr Fiseáin Ghramadaí **Acmhainní** Eolas fúinn English version

Acmhainní

Acmhainní Gaelchultúir

Eolaire na Gaeilge, A–C

Eolaire na Gaeilge, D–G

Eolaire na Gaeilge, H–R

Eolaire na Gaeilge, S–Z

Frása an Lae

Fís agus Foghlaim

Acmhainní do mhic léinn

Acmhainní do mhúinteoirí

Fís agus Foghlaim

Sraith fiseán atá in “Fís agus Foghlaim” a bhfuil sé mar sprioc léi foghlaim na gramadaí a dhéanamh i bhfad níos éasca agus i bhfad níos spráúla. Dirítear sna fiseáin ar chuid de na rialacha gramadaí is lárnaí agus is tábhachtaí.



Fís agus Foghlaim - Físeán 1 - Téarmaíocht


Fís agus Foghlaim

Físeán 1	Téarmaíocht	Féach air
Físeán 2	Firinsneach nó baininsneach?	Féach air
Físeán 3	An t-alt uatha roimh an ainmfhocal	Féach air
Físeán 4	Comhfhocail	Féach air
Físeán 5	An t-alt iolra <i>ainmfhocal agus an fleiscín</i>	Féach air
Físeán 6	An Foclóir a Úsáid	Féach air


Foclóirí/Acmhainní Gramadaí

<https://www.teanglann.ie/ga/>



Baile [Foclóir Nua Béarla-Gaeilge](#) » Eolas [Gaeilge](#) [English](#)



Cuardaigh focal Gaeilge nó Béarla.

 **teanglann.ie**

LEABHARLANN TEANGA AGUS FOCLOIREACHTA



AN DRAOI GRAMADAÍ

AINMFHOCAL + AIDIACHT ▼

1 ROGHNAIGH AINMFHOCAL

2 ROGHNAIGH AIDIACHT



+


FOCAL AN LAE **teagmhas**  *fir1* chance occurrence, contingency, incident  *fir4* rud a tharlaíonn de thaisme

Leabharlann Teanga agus Foclóireachta

Fáilte go dtí an *Leabharlann Teanga agus Foclóireachta* ar líne atá á forbairt ag Foras na Gaeilge mar thionscadal comhthreomhar le tionscadal an *Fhoclóra Nua Béarla-Gaeilge*. Is é cuspóir an tsuimh ná rochtain shaor agus réidh a thabhairt do lucht úsáidte na teanga ar shonraí foclóireachta, gramadaí agus foghraíochta a bhaineann le focail sa Ghaeilge. [Breis eolais...](#)

Ar an suíomh seo

-  **Foclóir Gaeilge-Béarla** (Ó Dónaill, 1977) »
Leagan leictreonach inchoardaithe d'fhoclóir Gaeilge-Béarla Uí Dhónaill
-  **An Foclóir Beag** (Ó Dónaill & Ua Maoileoin, 1991) »
Leagan leictreonach inchoardaithe d'fhoclóir Gaeilge-Gaeilge



Foghraíocht – Teanglann.ie

Baile Foclóir Nua Béarla–Gaeilge » Eolas ▼ Gaeilge English

báisteach

Cuardaigh focal Gaeilge nó Béarla.

Focail chosúla: [baisteach](#) · [báiteach](#) · [bristeach](#) · [Áiseach](#) · [aisteach](#)

LEABHARLANN TEANGA AGUS FOCLÓIREACHTA

Foclóir Gaeilge–Béarla
Ó Dónaill, 1977

An Foclóir Beag
Ó Dónaill & Ua Maoileoin, 1991

English–Irish Dictionary
de Bhaldráithe, 1959

Gramadach

Foghraíocht

Tosach A B C D E F G H I J K L M N O P Q R S T U V W X Y Z

Seans gur foirm é **báisteach** de: [báistigh](#) »

báisteach

CÚIGE ULADH
 éist...

CÚIGE CHONNACHT
 éist...

CÚIGE MUMHAN
 éist...

baiséadach
báisín
báisín níocháin
baisleac
baist
baiste
Baisteach
báisteach
báisteachdhíonach
baisteadh
baistealann
báistí
báite
báiteach
baithis
baitic
baitín
baitsiléara
baitsiléir

TORTHAÍ GAOLMHARA

[báistí](#) » [buatais bháistí](#) » [cóta báistí](#) »



Briathra – Teanglann.ie



AN DRAOI GRAMADAÍ

sceitseáil

• BRIATHAR

AINM BRIATHARTHA

sceitseáil

AIDIACHT BHRIATHARTHA

sceitseáilte

Aimsir chaite

UATHA

- sceitseáil mé**
 - ar sceitseáil mé?
 - níor sceitseáil mé
 - sceitseáil tú**
 - ar sceitseáil tú?
 - níor sceitseáil tú
 - sceitseáil sé** (*FIR.*)
 - ar sceitseáil sé?
 - níor sceitseáil sé
- sceitseáil sí** (*BAIN.*)
- ar sceitseáil sí?
 - níor sceitseáil sí

IOLRA

- sceitseáلامار**
 - ar sceitseáلامار?
 - níor sceitseáلامار
- sceitseáil muid**
- ar sceitseáil muid?
 - níor sceitseáil muid
- sceitseáil sibh**
 - ar sceitseáil sibh?
 - níor sceitseáil sibh

sceitheadh
scéithín
sceithire
sceithireacht
sceithphíopa
sceitimíneach
sceitse
sceitseáil
sceitseálaí
sceo
sceoidín
sceoigh
scí
sciagraf
sciáil
sciaitíce
sciálaí
sciamhach
sciamhacht
sciamhaí
sciamhaigh
sciamheolaí
sciamhlann



Téarmaíocht - www.tearma.ie

Torthaí beachta · Exact matches (1)

economic *a*

- **Airgeadas** · Finance; **Stair** · History

geilleagrach *a1* ↗ (OF THE ECONOMY)

eacnamaíoch *a1* ↗ (OF THE SCIENCE OF ECONOMICS)

eacnamaíochta *gu mar a* ↗

Téarmaí gaolmhara · Related terms (200+)

aggregate economic activity *s*

- **Eacnamaíocht** · Economics

gníomhaíocht *bain3* gheilleagrach chomhiomlán

aggregate economic phenomena *s pl*

- **Gnó** · Business

feiniméin *fir iol* eacnamaíochta chomhiomlána

alternative economic strategy *s*

- **Eacnamaíocht** · Economics

straitéis *bain2* gheilleagrach chomhroghnach

applied economics *s*

- **Gnó** · Business

eacnamaíocht *bain3* fheidhmeach ↗

Asia Pacific Economic Cooperation *s ¶*

- **Eacnamaíocht** · Economics; **Rialtas** > **Caidreamh Idirnáisiúnta** · Government > International Relations
= APEC *abbr ¶*

Comhar *fir1* Eacnamaíochta an Aigéin Chiúin agus na hÁise ¶

APEC ¶ *gior*



Foclóir Béarla-Gaeilge

<https://www.focloir.ie>

Baile Brabhsáil Uirlisí Maidir le Ceisteanna Coitianta Inrochtaineacht Aip an Fhoclóra

Gaeilge English

Béarla > Gaeilge



Cuardach Casta
English-Irish Dictionary (1959)
Foclóir Gaeilge-Béarla (1977)



An Foclóir Nua Béarla-Gaeilge



+ eNEID widgets

Fáilte

Fáilte go dtí Foclóir Nua Béarla-Gaeilge [Fhoras na Gaeilge](#). [Tuilleadh eolais...](#)

Faigh an aip saor in aisce!

Tá aip an Fhoclóra Nua Béarla-Gaeilge ar fáil saor in aisce ar ghléasanna Apple agus Android araon. Cliceáil ar na híomhánna thíos chun í a fháil. [Breis eolais...](#)



An bhfuil ár gcainéal YouTube feicthe agat?

Tá réimse leathan físeán ar YouTube againn a chabhraíonn le húsáideoirí an tairbhe is mó a bhaint as an bhfoclóir. Is féidir féachaint ar fhíseáin treorach maidir leis **na comhaid fuaime** agus **na comhaid ghramadaí**, i measc áiseanna eile, [anseo](#).



Innéacs

- Fáilte
- Brabhsáil an Foclóir
- Uirlisí
- Maidir leis an bhFoclóir
- Ceisteanna Coitianta
- Inrochtaineacht
- Aip an Fhoclóra

Focal an Lae

sneering

adjective: [fonóideach](#), [tarcaisneach](#)



Foclóir Béarla - Gaeilge

Similar words: [mender](#) · [oleander](#) · [-hander](#) · [bender](#) · [fender](#) · [gender](#) · [lander](#) · [lender](#) · [meager](#) · [minder](#)

meander

1. *NOUN GEOG* in river, road
2. *NOUN* slow stroll, wander
3. *NOUN* relaxed discussion
4. *NOUN ART* pattern of interlocking lines
5. *VERB GEOG* (of river, road) have wide bends
6. *VERB* (of person) wander slowly
7. *VERB* (of speaker, text) lack structure

1 *NOUN GEOG* in river, road

[lúb](#) *fem2* [↔](#) **CMU**

S-shaped meander [lúb S-chruthach](#)

2 *NOUN* slow stroll, wander

[fálróid](#)

[fánaíocht](#) *fem3* [↔](#) **CMU**

[spaisteoireacht](#) *fem3*

we'll take a meander through the shops [rachaimid ag fálróid thart ar na siopaí, siúlfaimid na siopaí ar ár gcompord](#)

[SHOW FULL ENTRY](#)



Browse index

- [mean](#)
- [mean free path](#)
- [mean sea level](#)
- [mean-minded](#)
- [mean-spirited](#)
- [meander](#)
- [meaning](#)
- [meaningful](#)
- [meaningfully](#)
- [meaningfulness](#)
- [meaningless](#)

Phrases and Examples in other entries



www.acmhainn.ie

Téarmaí na n-Ábhar Teagaisc

acmhainn.ie

Liostaí Téarmaíochta

(le caoinchead An Choiste Téarmaíochta agus Foras na Gaeilge)

Cuardaigh focal nó téarma Cuardaigh! (Oll-liostaí Téarmaíochta san áireamh)

OLL-LIOSTA TÉARMAÍOCHTA 2000-2005 NUA

- Is féidir cliceáil ar an litir atá uait (déan do rogha thíos) agus ansin an téarma a lorg ar an leathanach sin.
- Is féidir an leathanach iomlán a chló amach duit féin, tá fáilte romhat. Ach fainic, tá cuid díobh an-mhór!!!

[A](#) - [B](#) - [C](#) - [D](#) - [E](#) - [F](#) - [G](#) - [H](#) - [I](#) - [J](#) - [K](#) - [L](#) - [M](#) - [N](#) - [O](#) - [P](#) - [Q](#) - [R](#) - [S](#) - [T](#) - [U](#) - [V](#) - [W](#) - [X](#) - [Y](#) - [Z](#)

Téarmaí Leabharlainne anseo

Tá dlúthdhiosca nua Taisce Téarmaíochta eisithe ag an gCoiste Téarmaíochta agus Fiontar ar a bhfuil Foclóir FIONTAR (Airgeadas, Ríomhaireacht agus Fiontraíocht) agus na foclóirí/liostaí seo a leanas (atá ar fáil anseo leis):

Ainmneacha Plandaí is Ainmhithe [anseo](#)

Foclóir Bitheolaíochta [anseo](#)

Foclóir Eolaíochta [anseo](#)

Foclóir Fiseolaíochta agus Sláinte [anseo](#)

Foclóir Geolaíochta agus Geoifisice [anseo](#)

Foclóir Réalteolaíochta [anseo](#)

Téarmaí Teilifíse agus Raidió [anseo](#)

chomh maith le

Foclóir Ríomhaireachta is Teicneolaíochta Faisnéise atá ar fáil i gcló, ar an dlúthdhiosca agus thíos:

Foclóir Ríomhaireachta is Teicneolaíochta Faisnéise

(Béarla - Gaeilge)

[A](#) - [B](#) - [C](#) - [D](#) - [E](#) - [F](#) - [G](#) - [H](#) - [I](#) - [J](#) - [K](#) - [L](#) - [M](#) - [N](#) - [O](#) - [P](#) - [Q](#) - [R](#) - [S](#) - [T](#) - [U](#) - [V](#) - [W](#) - [X](#) - [Y](#) - [Z](#)

~~~~~

(Gaeilge - Béarla)

[A](#) - [B](#) - [C](#) - [D](#) - [E](#) - [F](#) - [G](#) - [H](#) - [I](#) - [J](#) - [K](#) - [L](#) - [M](#) - [N](#) - [O](#) - [P](#) - [Q](#) - [R](#) - [S](#) - [T](#) - [U](#) - [V](#) - [W](#) - [X](#) - [Y](#) - [Z](#)



# Rannóg na bhFoghlaimoírí – Tuairisc.ie

<https://tuairisc.ie/category/foghlaimoiri/>

**Tuairisc.ie**

Nuacht Tuairimíocht Spórt Cultúr Saol Pobal **Foghlaimoírí** Greann Folúntais

**Ardteist**

- Sraith Pictiúr
- Léamhthuiscintí
- Meascán Mearaí
- Filíocht
- Prós
- Scríbhneoireacht
- Chruthaitheach
- Físeáin
- Crosfhocal

**Sraith Shóisearach**

- Gearrscannán
- Léamhthuiscintí
- Meascán Mearaí
- Scríbhneoireacht
- Chruthaitheach
- Físeáin
- Crosfhocal
- Úrscéal d'fhoghlaimoírí

**Foghlaimoírí**

**Ardteist**

**Meascán Mearaí 16 – Aimsigh na Botúin**

**LÉAMHTHUISCINT 16: 'An raibh tú ag breathnú ar an gCogadh aréir?' – súil ar oidhreacht George Bush**

**Meascán Mearaí 15 – Comhrá Faoi Thuras**

**LÉAMHTHUISCINT 15: Is gearr nach mbeidh i saol na tuaithe ach 'cárta poist' ó Shlí an Atlantaigh Fhíáin...**

**Sraith Pictiúr**

**Sraith Pictiúr Na Déagóirí Cróga**

**SRAITH PICTIÚR: Post Samhraidh**

**SRAITH PICTIÚR: Lá ag Cluiche Rugbaí**

**SRAITH PICTIÚR: Comhoibriú an Phobail**

# Lámh Chúnta leis an Litríocht Bhéil (T1)

## Acmhainní don Litríocht Bhéil

Acmhainní don seomra Gaeilge sa tSraith Shóisearach bunaithe ar ábhar ó Bhailiúchán na Scol ar dúchas.ie. Comhghuaillíocht idir foireann/scoláirí an Máistir Gairmiúil san Oideachas in OÉ Gaillimh, Tuirisc.ie agus COGG.



Tuirisc.ie

dúchas.ie



An Chomhairle um Oideachas  
Gaeltachta & Gaelscolaíochta



ÁBHAR SCRÍOFA  
DON PHUNANN



MÍREANNA FUAIME



TAIGHDE AR LÍNE



TAIGHDE SA  
PHOBAL TEANGA



SMAOINTE/STRAITÉISÍ



TASCANNA  
IDIRGHNÍOMHACHA

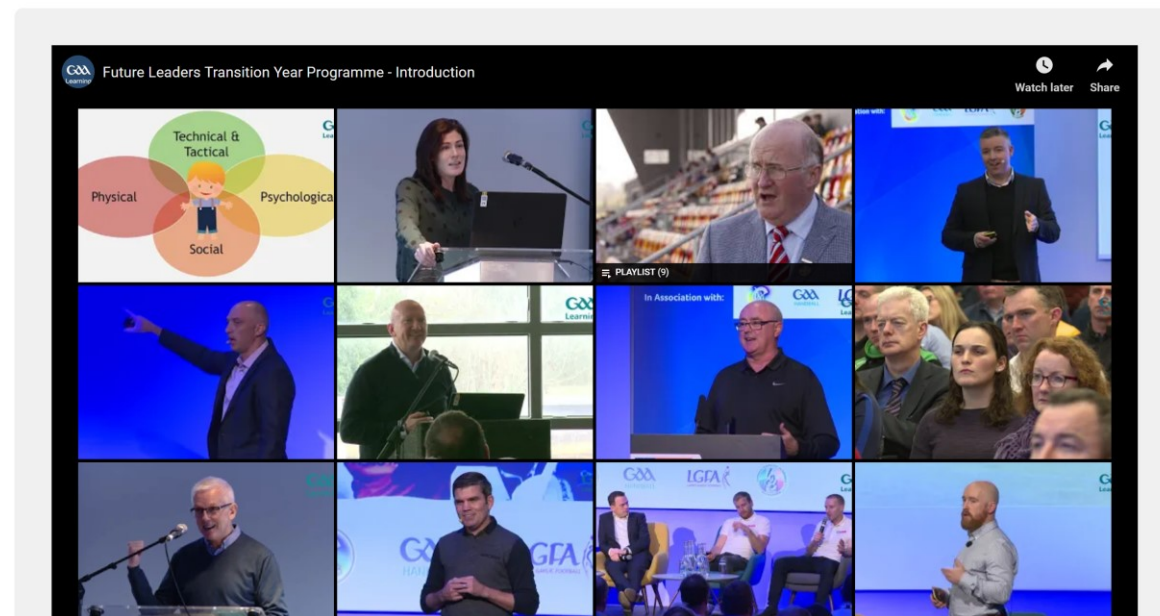


# Clár Idirbhliana – CLG/An tSFGM

Ceannairí don Todhchaí [futureleaders@gaa.ie](mailto:futureleaders@gaa.ie)

<https://learning.gaa.ie/CeannairídonTodhchaí>

## Ceannairí don Todhchaí – Clár don Idirbhliain



An Chomhairle um Oideachas  
Gaeilteachta & Gaelscolaíochta



# WorldWise Schools – Acmhainní Gaeilge


## aoife.rankin@worldwiseschools.ie

<http://www.worldwiseschools.ie/wp-content/uploads/2017/11/JC-Business-Irish.pdf>

TREOIR MAIDIR LE CONAS TABHAIRT FAOIN  
**OIDEACHAS SAORÁNACHTA  
DOMHANDA LÁMHLEABHAR  
AN MHÚINTEORA**

Irish Aid  
WorldWise  
Global  
Schools

AN LEABHRÁN DO MHÚINTEOIRÍ




Ba chóir an treoir seo a úsáid i gcomhar leis an Treoir maidir le Pasanna Domhanda WWGS agus ábhair eile de chuid WWGS faoi conas a bheith ag gabháil go héifeachtach don Oideachas Saoránachta Domhanda i do scoil féin.

[www.worldwiseschools.ie](http://www.worldwiseschools.ie)

— na Sraithe Sóisearaí —

# STAIDEÁR GNÓ

Irish Aid  
WorldWise  
Global  
Schools



Trádáil  
An Bhochtaineacht  
Tomhaltachas  
Cearta an Duine  
An tAthru Aeráide  
Riachtanais agus Mianta  
Saoránacht Domhanda  
Domhandú  
Saincheistearna  
Forbairt Inbhuanaíthe  
Táirgeadh agus Tomhaltas Eiticilí

## AG GABHÁIL DON OIDEACHAS FORBARTHA

[www.worldwiseschools.ie](http://www.worldwiseschools.ie)





# CCEA

<http://legacy.ccea.org.uk/curriculum/gaeloideachas>

[http://www.nicurriculum.org.uk/curriculum\\_microsite/beatha\\_le\\_bua/](http://www.nicurriculum.org.uk/curriculum_microsite/beatha_le_bua/)

**T**  
Tús Abairtí

**Tús a chur le habairtí**

- ar an chéad dul síos ... / ar an gcéad dul síos ...
- ar dtús ...
- i dtús báire ...
- de réir cosúlachta ...
- ar ndóigh ...
- tá an chuma ar an scéal ...
- deirtear ...
- ar scor ar bith ...
- ar aon nós ...
- cibe ar bith ...
- chomh maith leis sin ...
- lena chois sin ...
- ar a bharr sin ...
- ina theannta sin ...
- anuas air sin ...
- ar an drochuair ...
- ar an dea-uair ...
- mar sin de ...
- ní nach ionadh ...

**E**  
Eolas agus Fíricí

**Somraí**

- beagnach ...
- chóir a bheith ...
- thart faoi ...
- timpeall ...
- corradh le ...
- breis agus ...
- a bheag nó a mhór ...

**A**  
Am

**An t-am atá caithe**

- amuaidh ...
- imé ...
- arís imé ...
- san am a chuaigh thart ...
- le blianta beaga anuas ...
- leis na blianta fada ...
- an tseachtain seo caite ...
- an mí seo a chuaigh thart ...

**An t-am i láthair**

- san am i láthair ...
- i láthair na huaine ...
- sa lá atá inniu ann ...
- ar na saolta seo ...
- ar na malltaibh ...
- le deonai ...
- le gairid ...

**An t-am atá le teacht**

- amárach ...
- sa todhchaí ...
- amach anseo ...
- san am atá le teacht ...
- roimh i bhfad ...
- an tseachtain seo chugainn ...

**N**  
Nathanna

**Frásaí Úsáideacha**

- Tá i bhfad Éireann níos mó contúirt ann ... sa lá atá inniu ann ...
- Tá idir bhuntaistí agus mhíbhuntaistí ag baint leis seo.
- Is cuid lámach de shaoil an ...
- Ní nach ionadh go bhfuil seo amháin ...
- Tá na fadhbanna seo ar fud na tíre.
- Níl réiteach na fadhb agam.
- Tá saol an mhadaid bháim ag ...
- Is maith is cuimhin liom ...
- I bhfiteadh na súl ...
- Ní raibh duine ná deonai le feiceáil.
- Bhí fíra agus tuaille buailte ann.
- Tá a fhios ag madraí na sráide ...
- Tá taithí phearsanta agam ar an ábhar seo.
- Is deacra a chreidiúint ...
- Is oth liom a rá ...
- Tá an t-ábhar sin ina chnámh spairne.
- Mar a luagh mé cheana féin ...

**Seanfhocail**

Is fíor an seanfhocail sin ...

- Mol an óige agus tocfaidh sí
- Is maith an scéalai an aimsir
- Is minic a bhris béal duine a shroin
- Is maith an t-anlann an t-ocras
- An rud is annamh is lontach
- Ní bhíonn airgead amháin i bhfad ina phice
- Ní thagam ctail roimh aois
- Ní neart go cur le chéile
- Ní bhíonn saoi gan locht
- Aithníonn cláróg ciaróg eile
- Is fearr an tsáinte ná na táinte

**G**  
Gnásanna Scribhneoireachta

**Barúlacha**

- sliom ...
- creidim ...
- is díoghlí liom ...
- canfidh mé a rá ...
- tá mé ag déanamh ...
- amháin ...
- is é mé bharúil ...
- tá mé den tsuairim ...
- dar liom ...
- déarfaim féin ...
- tá an chuma ar an scéal ...
- is é mo thuarim ...
- cathfear a admháil ...
- rith sé liom ...
- ceapaim ...
- measaim ...
- go bhfuil hach bhfuil ...
- gurim ...

**Ráitis**

- de réir cosúlachta ...
- creid é nó ná creid ...
- is léir domsa ...
- gan amhras ...
- leis an fhírme a rá ...

**An bhfuil focail eile ann in áit 'mar'?**

- as siocair go bhfuil ...
- cionn is go bhfuil ...
- de thairbhe go bhfuil ...
- de bharr go bhfuil ...
- ar an ábhar go bhfuil ...
- toisc go bhfuil ...
- de dheasca go bhfuil ...

**A**  
Achoimre: Deireadh/Nasc

**Ceangail**

- an chéad rud eile ...
- i ndiaidh tamaill ... / tar éis tamaill ...
- ansin ...
- ina dhiaidh sin ...
- sa deireadh thiar thall ...
- go tobann ...
- sa deireadh ...
- i ndeireadh na dála ...

**mar fhocal scoir**

- i ndeireadh na dála ...
- faoi dheireadh thiar thall ...
- sa deireadh ...
- faoi dheireadh ...
- i ndeireadh an lae ...

**cearta**

- ardu / méadu ...
- laghdú / titim ...

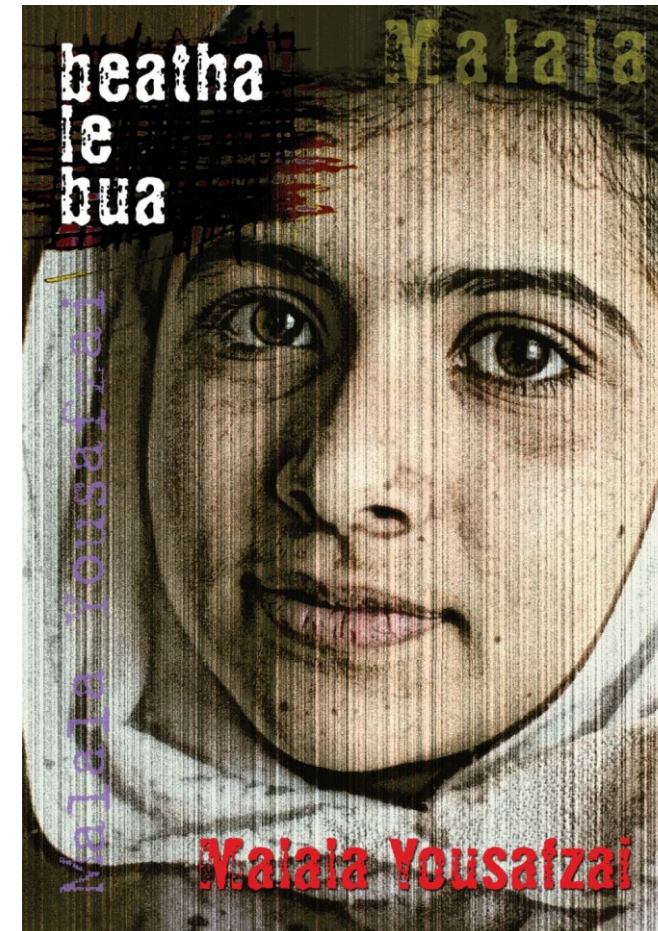
**cearta**

- sin ráite ...
- os a choinne sin ...
- i gcodarsnacht le ...
- de rogha air sin ...
- mar mhalairt air sin ...

**cearta**

- choicthe (aimsir fhuáistneacha)
- tiamh (aimsir chaithe)
- sin am ar bith
- go hainmáin
- dáim go hainm
- amós is arís
- comair
- go mienic
- de ghnáth
- i gcomai

**CCEA**  
Rewarding Learning



# Póstaeir ar na Botúin is Coitianta

<https://www.cogg.ie/postaeir-ar-na-botuin-is-coitianta/>

**Gaeilge shrúinn** 2

Ar mhiste leat an leabhar a oscailt?



**Nóta don mhúinteoir** Oscail (**ordú**) + an leabhar (**cuspóir**).

**Claoninsint**

1. Déan **ainm briathartha** (oscailt) den **ordú** (oscail).
2. Cuir an **cuspóir** (an leabhar) roimh a + an t-ainm briathartha (a oscailt).
3. Ní chuirtear séimhú ar ghutaí a, o, i, e, u ná ar h, l, n, r. D'iarr sí orm an leabhar a oscailt.
4. San fhoirm dhiúltach, **Ná hoscail** an leabhar, athraigh **Ná go gan**. D'iarr sí orm gan an leabhar a oscailt.

I gcumhne sármhúinteora - Máire Bric.

An Chomhairle um Oideachas Gaeltachta & Gaelscolaíochta

**Gaeilge shrúinn** 14

Tá foireann na hÉireann go hiontach!



**Nóta don mhúinteoir** Tá trí fhoirm ag an bhfocal Éire:

**Samplaí:**

1. Éire: ainm na tíre ar léarscáileanna (**Éire**) nó i bhfilíocht (**Mise Éire**).
2. Éireann: sa ghlindeach **Cósta na hÉireann**, **mná na hÉireann**.
3. Éirinn: sa tabharthach, mar shampla, in **Éirinn** nó **as Éirinn**.

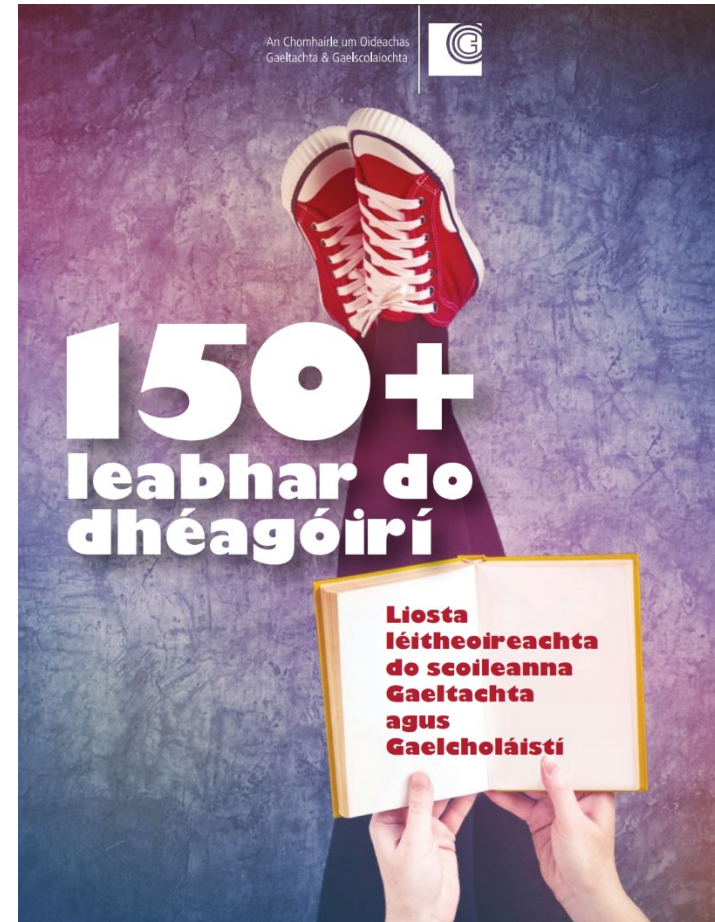
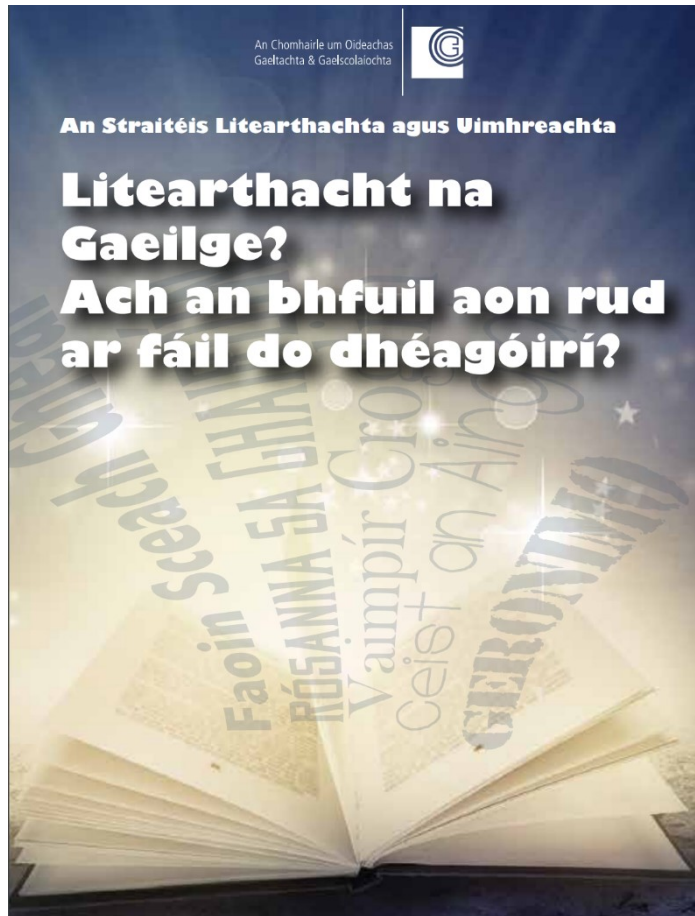
I gcumhne sármhúinteora - Máire Bric.

An Chomhairle um Oideachas Gaeltachta & Gaelscolaíochta



# Deiseanna iniúchta agus taighde

<https://www.cogg.ie/eolaire-aiseanna-teagaisc/>



# Comhthionscadal Reatha

**PDST** TECHNOLOGY  
IN EDUCATION

An Chomhairle um Oideachas  
Gaeltachta & Gaelscolaíochta



**scoilnet**  
portal for irish education  
lárshuíomh oideachais na héireann

# Sonraí Teagmhála

- Pádraig Ó Beaglaoich
- Oifigeach Oideachais (Iar-bhunscolaíocht)
- [padraig@cogg.ie](mailto:padraig@cogg.ie)

Póstaeir [eolas@cogg.ie](mailto:eolas@cogg.ie)

Twitter [@CoggOid](https://twitter.com/CoggOid)  
[@AisTeagaiscCOGG](https://twitter.com/AisTeagaiscCOGG)

Go raibh míle maith agaibh. Bainigí sásamh as an samhradh!

